

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETESI ÁR HELYBEN ES VIDEKEN:
Egy hóra 25— korona. Negyedévre 75— korona.
Félévre 150— korona. Egész évre 300— korona.
MEGJELNIK HETFO KIVETELEVEL MINDEN NAP

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THAN GYULA

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
Debrecen, Kossuth-utca 3. szám alatt, I. e. ulet
(a Debreceni Első Takarékpénztár épületében.)
Egy szám ára 1 korona.

Bernolák Nándor a numerus klauzusról.

— A nemzetgyűlés ülése. —

Budapest, szeptember 3.
Szemerey György alelnök féltizenegy órakor nyitotta meg a nemzetgyűlés mai ülését.
Azelnöki bejelentések után áttértek a napirendre, amelynek első pontja a numerus klauzusról szóló törvényjavaslat. Az első felszólaló Szádeczky Lajos volt. Utalt azokra a tapasztalatokra, amelyeket mint a kolozsvári egyetem rectora szerzett. A javaslatot elfogadja.
Vasadi Baiogh György helytelenítette a javaslatot. Azt mondja, hogy ezzel csak a szellemi proletárok számának növekedését fogják elérni. A főiskolából kirekedtek félbenmaradt emberek lesznek.
Dr. Bernolák Nándor a debreceni III. kerület képviselője szólalt fel ezután és azt mondta, erre a javaslatra nem lett volna szükség, ha Magyarország az utóbbi tíz évben megállította volna a helyét és ha az egyetemek azt a hivatást töltötték volna be, amire hivatva vannak. Szükséges, hogy az egyetemeket bizonyos rendszabályokkal visszatérítsük régi hivatásukhoz. Az előttünk fekvő javaslat ezt a célt szolgálja. Abban a fellebbezésben fogadom el a javaslatot, hogy ez csak átmeneti időre, szől Magyarország a mai rendkívüli állapotban rendkívüli intézkedésekre van szükség.
A tanári kart illetően sorváltta egy debreceni egyetemi tanár nemzetellenes magatartását. Tehetséges, okos ember volt, de mikor bekövetkezett a felfordulás, elvesztette a lába alól a talajt és elment Nagykárolyba a román királyt üdvözölni.
Sándor Pál közbeszólására kijelenti, hogy az illető tanár zsidó volt. A kultuszminiszternek a legmosszebbmenő intézkedéseket kell megtennie, hogy jövőben az ifjúság ne legyen kitve nemzetellenes szellemű oktatásnak. Nincs szó a javaslatban elnyomásról. A magyar nemzet álláspontra az, hogy a zsidóság csak az organizációs munkára törekedjen, a közvetlen munkánál és termelésnél nem léni őket. Ha növekszik az irodalmunkban a degeneráció folyamata, a nemzetellenes gyűlölet, a nemzeti tradíciók megvetését, azt látjuk, hogy itt is a zsidóságról van szó.
A nemzet érdeke, hogy a főiskoláinkon a zsidóság arányszáma szerint vehessen részt és hogy a magyar szellem, a keresztény erkölcs jusson szóhoz újra az egyetemeken is.
Nap-nap után kap leveleket. Egyikben azt írják, nem támogatja eléggé a keresztény kurzust, a másikban azt mondják rá, hogy nem elég liberális. Ezekkel ő nem törődik. Az igazság emberének tartja magát. Mindig az igazságot szolgálja.

Nem engedik a templomba a dekoltált nőket

Párisból jelentik: A cadix-i püspök pásztorlevelet adott ki, melyben megtilja, hogy olyan hölgyek, akiknek mellük vagy karjuk fedetlen, vagy azok, akik rövid ruhát és állórt hakisnyát hordanak, — nem léphetnek be a templomba.

VERPELETI KISASSZONYOK nagy sikerű egy felvonásos vígjáték. — Két koronáért kapható a kiadóhivatalban.

A lengyelek megverték az oroszokat Lembergénél.

Az oroszok sietve vonulnak vissza.
Budapest, szept. 3. A lengyelek Lembergénél megverték az oroszokat, akik sietve vonulnak vissza.
Berlin, szept. 3. A Tagblatt értesülése szerint az oroszok lembergi veresége következtében a kárpáti frontjuk megingott.
Berlin, szept. 3. A német kormány varsóban tiltakozott az ellen a határsértés ellen, amelyet a kelet-pó. osz határon elkövettek.
A Corriere della Sera közli, hogy Simons német külügyminiszter úgy nyilatkozott, hogyha a lengyel csapa ok befeszelnék magukat a német keleti határ területén és ez a terület orosz-lengyel hadszíntérré válnék a német semlegesség megsértésével, akkor a német kormány jegyzéket küld az ententéhez és Varsóba s nem kielégítő válasz esetén, kénytelen fellépni Lengyelország ellen.
Páris, szept. 3. Entente körökhöz oly hírek érkeztek, hogy az orosz se eg a Lembergénél szenvedett vereség következtében hónapokra teljesen harc képtelenné vált.
Varsó, szept. 3. A legközelebbi hét folyamán várható a fegyverszünet megkötése Lengyelország és Oroszország között.

Egységes táborba tömörülnek a keresztény vasutasok.

Az ország keresztény vasutasai, akikben legerősebb támaszát bírja a keresztény irányzat, ezidőszert széttagoltan, több egyesületben küzdenek egy és ugyanazon célkért. A keresztény vasutasok erős szervezete a keresztényszociális országos gazdasági egyesület és jelentős tábor a közalkalmazottak nemzeti szövetségének vasutas csoportja, a déli vasut és kassai-oderbergi vasut alkalmazottainak gazdasági egyesülete, ugyancsak a szombathelyi, a győr-sopron-ebenfurti vasutasok egyesülete és nem utolsósorban az öbredő vasutasok csoportja.
Természetes, hogy a vasutasok ilyen szétforgácsot erővel nem tudják úgy előbbrevinni gazdasági érdekeiket, mintha egy táborba tömörülének. A keresztény vasutasok országos gazdasági egyesületének vezetője régen felismerte ennek jelentőségét s céltudatosan törekedett a keresztény vasutaság egy táborba tömörítésére. Az egyesület elnöke, Homonnay Tivadar dr. nemzetgyűlési képviselő most megkereste a vasutasok összes szervezeteit s annak az öbejtásnak adott kifejezést, hogy
a keresztény vasutasok egy hatalmas gazdasági egyesülésbe tömörüljenek.

amely a pártpolitika kizárásával vigye elő a gazdasági érdekeiket.
Ez a helves és nagyjelentőségű törekvés megértésre talált az országos vasutas-egyesületek-nél, amelyeknek vezetőjei szeptember 4-én a vasutasok országos gazdasági egyesületének helyiségében közös értekezletre jöttek össze. Ezen az értekezleten tárgyalják meg az egységes, nagy gazdasági tömörülés módjait. A tárgyalások roméhatólag arra vezetnek, hogy tiszta keresztény alapon létrejön a vasutasok egy táborba tömörülése. Ennek megvalósulása nemcsak a vasutaság szempontjából volna nagyjelentőségű, de az újjáépítendő Magyarország szempontjából is, mert a politikán kívül egy táborban lévő keresztény vasutasok mindenkor eredményesebben vehetik fel a küzdelmet az országrontó, destruktív törekvésekkel szemben, mint jelenlegi széttagolt helyzetükben.

Görögök szállták meg Konstantinápolyt.

Berlin, szept. 3. A német lapok közlik a vatikan hivatalos lapjának meg nem erősített jelen eszt, amely szerint Konstantinápolyt görög csapatok szállták meg.

Debreczen város tiszteltatása.

Jegyhez kölik a petrolium, só- és a cukor-fogyasztást.
Azt hittük, hogy a háboru elcsúszva elűnének azok a specialitások is, amelyeket a háboru teremtett. Biztosra vetük, hogy a had-muzumba kerülnek ezek a jegyek is. De nem így történt. És hogy nem így történt, az nem csekély a szerencsétlen élelmiszerjegyeken mutat. Ezek igazán nem lehetnek róla, hogy még mindig olyan nyoma ékesen látszik az életünkbe. Min ennek az az oka, hogy a háboru után a felkeltés, bomlás, agya csekély a háboruban békéltetésre szenvedő ország nyakba zúdították a mindent felforgató forradalmakat, amelyek törekedtek mindent, ami még megmenthető lett volna. Ezért kell meg ezután is megvárakoznunk a jegyekkel. Ezért káruk ezután is jegyre a listet.
Már ebbe is beleszorgunk, — mondják sokan — ezek legalább adhatnak már elég listet ezekre a jegyekre! És adhat már kicsobbant listet nyomon ezt halljuk, szűk sűrés ez hatolunk tehát, hogy a város tiszteltatása vezetőjéül érdeklődünk, mikor is már kicsobbant listet és másrészre már a nagyobb igazságot? — Hogy a nagy-e, amely a nagyobb listet adhat és az ország tiszteltatásáról írta dr. mikor is le, megant sem tudjuk — mondja a lister dr. vezér úr. Mindenesen van az. Addig, míg az a rendelkezés a hatáskörben, nem intézkedünk, miszt éppen.
— Mit van az, hogy Budapest már szeptemberben a nagyobb listet adhatat köpök a mai listet a kicsobb áron?
— Budapest közelebb van, mint más városokban részeselek. Mi nem intézkedünk, mert központ a listet adhatatunk. Az országos rendezésről eltérő intézkedést nem tehetünk. Arról a künk is tudomásunk van, hogy a listet adhatat felemelni készünek a lister. Esetleg már a jövő héten kiadhatjuk a telemek listet adhatat. De csak tünde alappán intézkedünk, mert a lister a közlelmiszeri minisztérium utálja a közönség részére. Mi csak annyit oszthatunk ki, amennyit a minisztérium ad.
Elmondta ezután dr. Balla Bertalan, hogy a konyhasót is jegyre fogják adni. Az erre vonatkozó rendelkezés már itt van. A napokban kibocsátják a közönséghez a tájékoztató bizalmasít. Jegyhez lesz köve a petroliumgyasztás is, valamint a petroliumgyasztás is.
Előreláthatólag ebben az ellátási évben kevert listre is sor kerül, mert nem valami bőségesen fedzi a termés az ország szűs listet. — Kuncric és árpallistit kevert listre számítatunk. A finom list — mint ismeretes — drágább esz. Ebből azonban a 25 000 koronán alóli jövedelmük kisebb arányban fognak kapni mint azok, akiknek jövedelme 25 000 koronán feül van.
Drágább lett a füstölvi való. A hivatalos lap közli a pénzügyminiszter rendelkezést, mely felemeli az összes forgalomban lévő dohánytermék árát. — Ezerint a pipa és a cigarettadohányok közül a legfinomabb a török 210 korona, a finom hercegovina 44, a kiváló finom magyar 24, a finom magyar 14, a hazai pipadohány 10, a kapadohány 10 korona lett 100 grammoként, a magyar pipadohány 25 grammos csomagja pedig 2 kor. A szivarokból a Kuba-Partonikó darabja 4, a Portorakó 2 korona 40 fillérre, a rövid magyar szivar darabja 1 koronára drágult. A Memphis cigarettá darabja 1 kor. 20 fillér, a M. J. amé darabja 70 fillér, a Király és a Hóly 60 fillér, míg a Hercegovina cigarettá 50, a Sport 38, a Duna 24, a Dráma 28 és a Magyar 20 fillér.

Reggel nincs víz Debrecenben

Majd lesz, ha állandó villamos áramszolgáltatás

Körülbelül egy hét óta nem szolgáltat vizet a vízvezeték a reggeli órákban. Rostás István városi főkapitány a tegnapi tanácsülésen felhívta a tanács figyelmét erre. Hangoztatta, hogy a közönségre nézve mily kellemetlen, hogy éppen a reggeli órákban nincs víz, amikor a legszükségesebb. Ha elkerülhetetlen a vízvezeték elzárása, legalább olyan időben zárják el, amikor a víz legkevésbé szükséges. Csóka Sámuel főjegyző vállalta, hogy ebben a dologban tárgyalni fog a vízműfelügyelővel. Különben érdekeltünk a városi vízműfelügyelőségél, mi az oka annak, hogy a vízvezeték a reggeli órákban nem szolgáltat vizet.

Az a felvilágosítást kaptuk, hogy ennek oka a villamosáram hiánya. Mint ismeretes, a villamos áramszolgáltatást a telep kénytelen volt redukálni. A korlátozás mellett a vízművek sem jutnak annyi áramhoz, hogy elegendő víz legyen mind a víztoronyban. Reggelre annyira kifogy a víz, hogy nincs semmi nyomás és a város több részén nem kap vizet a közönség a vezetékéből. E szerint nem is lehet segíteni ezen az állapoton addig, míg nem lesz megtehető áramszolgáltatás.

Mi történne azonban akkor, ha éppen a reggeli órákban, a midőn a víztoronyban kevés a víz, tűz ütne ki a városban?

Városházáról.

A kommunista direktorium utalványozással. A direktorium, amely a proletárdiktatúra idején rendelkezett a debreceni városházán, a városi pénztárból nyakrátörte utalványozta a pénzt. A számvétség most jelentést tett a tanácsnak, hogy ezek az utalványozott összegek fedezetlenül vannak. Kérdesi a tanácsot, nem lehetne-e ezeket az összegeket visszakövetelni azoktól amelyek felvették. A tanács megállapította, hogy a vonatkozó miniszteri rendelet erre nem ad módot, legfeljebb a direktoriumi tagok vagyonaát lehetne zár alá venni, azonban köztudomású, hogy azok vagyontalan emberek voltak. A tanács mégis felhívta a számvétséget, a direktorium által utalványozott összegekről készítsen el a kimutatást, amelyet a tanács majd a közgyűlés elébe terjeszt.

Van-e német vagyon Debrecenben? A belügyminiszter körende erre érkezett le ma Debrecen városához a német javakdolgában. — A rendelet szerint a Debrecenben található német javakat össze kell írni és az összeírást fel kell terjeszteni a belügyminisztériumhoz.

Kórházaink helyzetének megjavítása. A népjóléti minisztérium nagyobb szabású akcióit indít kórházaink sanyaru helyzetének megjavítása végett. Az akció a külföld segítségéhez fordul. A miniszter e munkájához összeírta azokat a károkat, amiket a magyar kórházak a kommunista uralom, illetve a román megszállás alatt szenvedtek és pontos jelentést kér a kórházak jelenlegi helyzetéről. — A miniszternek erre vonatkozó rendelete ma érkezett le Debrecen város polgármesteréhez. A polgármester kiadja a rendeletet a közkórház igazgatóságának.

Tíz ezer klg. cukor. A Hitelbank áruforgalmi osztálya 10 000 klg. cukrot ajánlott a városnak. A polgármesteri hivatal kiadta az ajánlatot a közéletmezési ügyosztálynak.

A polgármester egészségi állapota. Mark Endre polgármester — mint megírunk — erősebb tudóhuruban megbetegedett. Állapota már jobbra fordult és napról napra javul.

Dicsőfi József temetése.

Debrecen részvéte mellett.

Sok ezernyi közönség részvéte mellett helyezték tegnap délelőtt örök nyugalomra a debreceni ref. egyház nagy halottját, dr. Dicsőfi József lelkészét. A temetés tíz óra körül volt a nagytemplomban, amelyet zsufolással megtöltött a gyászoló közönség. A templom előcsarnokában az elhunyt ravatala állott, amelyhez fél tizötől kezdve járulhatott a közönség. Az egyszerű fekete koporsón ez a felirat volt:

„Dicsőfi József élt 61 évet. Meghalt 1920 augusztus 31-én.”

A koporsót elborították az ismerősök és a tisztelők koszorúi. A család két gyönyörű fehér szalagos koszorúval róta le kegyeletét az elhunyt iránt. A szalag felirata ez volt:

„Edes jó apukának — Maci, Giza.”

A másikon: „Drága jó nagyapának — Gizike, Miklós és Babsi.”

A ravatalt több ezer főnyi közönség kereste fel, amíg a gyászistentisztelet tartott.

Ott voltak Baltazár püspök vezetése alatt a ref. lelkészek, Nagy József pénzügyigazgatóval élén a presbyterium tagjai, dr. Lindemberger János prépost, a r. kath. egyháztanács tagjai és a papság, valamint az összes katolikus intézmények képviselői, Degenfeld József gróf, Tóth Lajos államtitkár, Wolf János tábornok, Csóka Sámuel főjegyző, Vásáry István tanácsnok, Rostás István főkapitány, Kulín Imre és Kolbenhayer Kálmán tanácselnökök, Fráter Imre dr. igazgató főorvos és még számosan.

A gyászistentisztelet fennálló énekkel kezdődött, amely után az iparos dalkör gyászda következett. Ezután lépett a szószékre Csányi Benjámint egyetem tanár és magasszárnyalású imát mondott. A gyönyörű, mély gondolatokban bővelkedő ima rendkívül meghatotta a közönséget. Sokan könnyeztek, amikor az elhunyt érzésvilágáról áldás dus eléteről beszélt.

Az ima után a gyászistentisztelet zoltár eléneklésével ért véget. Harangok zugása közben indult meg az impozáns gyászkiéret a Kossuth-utcai temetőbe. A nagytemplomtól a Kossuth-utcaig a közönség ezrei állottak sorfalat. A menet egyre szaporodott, úgy hogy a Kossuth-utcan már mintegy 5-6 ezer főnyi közönség követte a halottas kocsit.

A temetőben a nyitott sírnál Baltazár Dezső püspök vezetése alatt a református papság állott fel. Az Iparos dalárda és a Petőfi dalkör gyászéneke után Révész Imre mondta el búcsuzató beszédét, amely alatt mindenki sírt. A ragyogóan szép beszédben költői hasonlatokat használt, hogy az elhunyt érdemeit méltassa. Egyes részleteit itt közlünk a beszédből:

— Ismeritek őt, a tudóst, az ige hirdetőt, a szónokot, de hányan ismeritek arról az oldaláról, hogy a komoly tudásban a nevető szemű gyermek lakott, aki úgy örült az életnek mint senki más. Ismeritek-e a szónokot akiben az egyszerű hivalkodás nélküli ember lakott. Ismeritek-e őt, az őrállót, aki rendületlenül bátorsággal volt a hajú-

jánál, de hányan voltatok vele életének áldott óráiban, s olyan volt ő mint Memnon szobra melyre mikor ráttűz a napsugár, zenélni kezd.

— Mi, akik hallottuk őt, nem felejtjük el soha. Aztán a gyűlékezélethez beszélt Révész, mondván róla:

— A te pástorod apostoli pástor volt s minden szeretetével ápolgatta, fejlesztette nemes vonásaival a nyáját, bizony mondom nektek mentül kevésbé tudta is mutatni, annál inkább veletek érzett.

Bezárdét azzal fejezte be, hogy az elhunyt nemes jelleme és nagy hite élni fog ezután is és így adja őt vissza nekünk az Ur!

Ezután Révész megáldotta a koporsót, melyet lebecsajítottak a sírba. A két dalárda gyászéneke után a gyászoló közönség visszavért a városba.

Félmillió jutalom a nyomravezetőnek

Elrabolták egy svájci orvos gyermekét.

Érdekes megkeresés érkezett tegnap a debreceni államrendőrséghez. A Departement de Justice et Police Genfből köröző levelet küldött, amelyben egy fiatal asszonynak, Langry Annának és egy Mandelberg Jakab nevű kievi születésű énekművésznek a le tartóztatását kéri, mert gyermekrablást követtek el.

Langry Anna ugyanis egy Thomas August dr. nevű genfi orvosnak az elvált felesége, a fiatal ember pedig a barátja. Mikor az asszony elvált az urától, 7 éves René nevű gyermekét a bíróság a férjének ítélte.

A gyermek az apával Genben a Paix nevű szállodában lakott és ez év május hó 20-án, midőn a kis René egyedül volt otthon, elrabolták. A nyomozás adatai szerint a gyermekrablást a volt orvosné és Mandelberg Jakab követték el. A gyermekkel megszöktek Svájból és Magyarország felé vették útjukat.

A férj, dr. Thomas August 10 ezer svájci frankot ajánlott fel annak, aki a tettesek, vagy a gyermek nyomára vezet.

A szép honorárium, tekintettel a korona alacsony árfolyamára, félmilliót tesz ki. Aki tehát könnyen akar vagyonyhoz jutni, az kutassa a genfi gyermekrablókat.

Vízvezetékét szakszerűen készít és javít, Máthé János szerelő mester, Darabos-u. 54. Fürdőberendezés raktáron.

Cukorjegyek kiosztása Hétfőn kezdődik.

A cukorközpont által a város részére kiutalt cukor az igényjogosultak részére fogyasztási jegyek ellenében, a megállapított adag szerint lesz kiosztandó.

A cukorjegyek kiosztása az illetékes lisztirodában f. é. szeptember hó 6-án kezdődik és naponta d. e. 8-2 óráig tart. Minden igényjogosult személy egy darab cukorjegyet kap. A cukorjegyek után darabonként, vagyis személyenként 1 kor. fizetendő. A 25000 koronán aluli jövedelemmel bíró háztartásokhoz tartozó személyek pedig „második sorozatu” jelzéssel állított cukorjegyet kapnak.

A testületek cukorjegyeket együttesen vehetik át.

A termelők cukorjegyei a Csapó-utca 15. sz. a lisztirodában a „termelők lapja”-nak bemutatása mellett adatnak ki. A 20 kat. holdnál kisebb területű szántóföldön gazdálkodók és háztartásuk tagjai „első sorozatu” a 20 kat. holdnál nagyobb területű szántóföldön gazdálkodók és háztartásuk tagjai „második sorozatu”, cukorjegyet kapnak.

Mindenki tartozik cukorjegyet legkésőbb szeptember hó 20-ig annál a kereskedőnél előjegyezgetni, akinél cukorszállítást beszerezni óhajtja. A kereskedők tartoznak a náluk vásárlásra bemutatott cukorjegyeket a lisztirodától nyerendő nyomtatványokon, az ott nyert utasítás szerint két példányban készítenő jegyzékbe foglalni s ezen jegyzék egyik példányát megőrizni, másik példányát pedig legkésőbb 1920 szeptember 22-ig a lisztirodához (Csapó u. 15. sz.) beküldeni, hogy az egyes kereskedők által vevők részére igényelt készlet megállapítható legyen.

Saját érdekükben figyelmeztetjük mindazon ellátatlanokat, akik valamely közvetlen cukorellátást élvező beszerzési csoportnak tagjai, hogy cukorjegyeket ne a kereskedőknél, hanem a rájuk nézve illetékes beszerzési csoportnál — vagyis a MAV élelmiszeri hivatalnál — jegyeztessék elő, illetve szolgáltatassák be, mert az illető csoport csakis a cukorjegyek bemutatása esetén tudja a jogosultat cukorellátásra előjegyezni.

Arról, hogy a cukorjegyek mikor, milyen adagra s milyen áron lesznek a kereskedőknél beváltathatók, a helyi lapok útján fogjuk a közönséget tájékoztatni.

Közéletmezési ügyosztály.

Ötszáz hold vitézi telkek céljára.

Békésgyula, szept. 3. Gróf Almágyi Dénes a vitézi telkek céljára a békésgyulai határban levő birtokából 500 holdat adományozott azzal a kikötéssel, hogy a volt II. honvédszázareg vitézei, amely ezrednek Tisza István gróf volt a parancsnoka, részesüljenek elsősorban e földből.

Fancsovits nővérek tánciskolája megnyílik szept. 15-én a Bika kis termében. Beiratkozni lehet Baithányi-u. 10. sz. d. e. 11-1. d. u. 4-6-ig.

Szurmay tábornok tanuvallomása a Tisza-gyilkosság ügyében.

Budapest, szept. 3.
A Tisza-gyilkosság mai tárgyalásán negyed tízkor nyitotta meg Zoltán László ezredes. Ma hallgatták ki Surmay tábornokot. Elmondta, hogy okt. 31-én hallott először Tisza meggyilkolásáról. Ezén a napon, délután a szárnysegéde azzal jött be, hogy Friedrich István és egy másik ur beszélni óhajt vele. Nemsokára bejött Friedrich és bemutatott a barátját, Fűrő földbirtokost. Friedrich azt mondta, a nemzeti tanács megbízásából jött, hogy a honvédelmi minisztérium átadásánál jelen legyen. A nemzeti tanács öt szemelte ki hadügyi államtitkárnak. Elmondta Friedrichnek, hogy mennyi haderő áll még rendelkezésünkre. Friedrich gondterhesen hangoztatta, hogyan fogunk kitartani ebben a szomorú helyzetben.

Zoltán ezredes: Van-e tudomása arról, hogy Károlyi Mihály gyakorolt valami befolyást Tisza meggyilkolására?
Surmay: Nincs róla tudomásom.

Stupka őrnagy-hadbíró: Hány órákor érkezett oda Friedrich?
Surmay: A pontos időt nem tudom.

Ezután Milcsevics Jánost hallgatták ki:

Kommunisták a bíróság előtt. Elítélt vádbiztos. Terrorista napszámok.

A debreceni törvényszék ötös tanácsa Nagy Kálmán dr. elnöke alatt tegnap két kommunista bűnpórt tárgyalta. Kilián Ferenc volt gázgyári szerelő a proletárdiktatura alatti harmadik számú forradalmi törvényszék vádbiztos volt s működésének következménye, hogy a hozzá hasonló laikusokból álló bíróság annak idején Goldstein Lajos debreceni lakost másfél évi, Kató Jánost pedig 15 napi fogságra ítélte. Meszáros István kis gitó rendőrt a vörös hadseregbe való besorozással büntették. A kir. ügyészség Kilián ellen személyes szabadság megsértése, zsarolás és orgazdaság miatt emelt vádat. Vádlott beférte, hogy mint vádbiztos működött s ezért 1200 korona ízetést vett fel. A törvényszék Kilián 1 évi börtönré ítélte. Vizsgálati fogságából 5 hónapot kitértettek veit.

A másik kommunista Haizler János 28 éves püspökudányi földműves volt, aki a proletárdiktatura alatt a nagyváradi agitatori iskolát elvégezte s beállott igazgatónak és látónak a polgári társadalom ellen. Ezonkívül 15 tagú terrorispárt vezére volt és Nadudvaron, Ugrán és Ferán a vörösöknek rekvirálás oimén rabolt.

A tárgyaláson azt állította Haizler, hogy ő nem igazolt, hanem egy Sziklai nevű terrorista. Ezt azonban a filvont tanúk megcáfolták. Kiderült még Haizlerre, hogy a osendörököt is lefegyverezte.

A törvényszék ígatás, rablás, zsarolás miatt mondta ki bűnösnek és 7 évi fogságra ítélte.

Német gyermeketthonban a német tanítás szeptember 6-án megkezdődik. Tanításra csak gyermekek felvételtnek. Tandij havi 30 kor. Beiratási díj 20 kor. Beiratás 11-12-ig. Piac-utca 34. III. 12.

Táncestély 1. hó 5-én, vasárnap a Royalban este 8-12 óráig. Belépő díj vigalmi adóval 9'60 K. A Szüreti mulatság 12-én, vasárnap lesz megtartva.

A népbiztosok védőt a bécsi magyar kommunisták fizették

A főügyészhez nyilvánosan tett jelentés a leleplezésről. — Dr. Nagy Mihály védő megszökött.

Budapest, szept. 3.
A népbiztosok pörének mai tárgyalása feltűnő meglepetéssel kezdődött. Az ügyész bejelentette és kimutatta, hogy a népbiztosok védői között olyan is van, aki közvetlen összeköttetésben állott a bécsi kommunistá vezérekkel, azokat tájékoztatta és tőlük pénzt fogadott el.

Napok óta suttogták, hogy nagy szenzáció készül a népbiztosok pörében. Arról volt szó, hogy a rendőrség egy embert fogott el a Bécsbe tartó hajón. Ez egy levelet vitt, amelyben az egyik védő nyugtázta a védelem részére küldött pénzt és újabb pénzküldeményt kért.

Ma reggel 9 óra tájt kezdte a tárgyalást, de Stocker Antal elnök csak 10 előtt néhány perccel nyitotta meg. A védőügyvédek közül többen nem jelentek meg.

Az elnök szavai után Aczél főügyész-helyettes állott fel szólásra és a következő bejelentést tette: Olyan adatok birtokba jutottam, amelyek a tisztánlátást fokozták és az illető-éppességét minnimmiseg teszik mindentelbe befolyással szemben. Augusztus 25-én a Bécs felé induló hajón gyanúsá vált Natonek István nevű egyén. Különösen gyanús volt a csomagja, amelyből iratok és nyomtatványok kerültek ki. Előkerültek belőle levelek is, amelyeket Agoston Péter védőügyvédje, Nagy Mihály személyesen adott át Natoneknek azzal, hogy juttassa el Bécsbe azokat.

A levelek közt két fontos volt. Az egyik megszólította az volt: Kedves Vilma néni!...

A Vilma név alatt Böhm Vilmos rejtezik. A másik levél címzése így szól: Kedves Zsófi! Ez alatt az álnév alatt Kunfi Zsigmond értendő.

A két levél tartalmából és a rendőri nyomozásból meg lehet állapítani, hogy a védők egyike összeköttetésben tartott fenn a Bécsbe menekült kommunistá vezérekkel és pénzt kapott tőlük; a mai kormányzati rendszer megdöntését akarták előidézni és visszaakarták hozni az ország nyakára azokat, akik egyszer már tönkretették.

Ezeket igazolni tudom. Erre szolgál bizonyítékul az egyik levélnek a következő passzusa:

Kiutasítják a csehek a magyar kommunistákat Egy debreczeni vagongyári munkás büne

A bánrevei határrendőrség közölte a debreceni államrendőrséggel, hogy a cseh csendőrök több kiutasított magyarországi kommunistát adtak át nekik. Ezek közt van Treiber János debreceni vagongyári munkás is. A csehek a felvidéket meg akarják tisztítani az oda menekült kellemetlen bűnösöktől s el lehetünk készülve rá, hogy a napokban tömegesen küldik át a vörös bűnösöket.

Treiber Jánosnak több büne van.

Debrecenben a vörös uralom alatt hangos szerepet vitt. Mikor a proletárdiktatura megbukott, Treiber valami terrorcsoportban szolgált s állítólag gyilkosságot követett el. Ipolyság mellett egy főúri kastélyt kommunizált el s az ott felhalmozott mükincseket elrabolta.

A debreceni rendőrség intézkedett afelel, hogy Treibert szállítsák ide, azonban lehetséges, hogy nem a debreceni törvényszék fog felette itélkezni, hanem a miskolci, mert bűneit annak a törvényszéknek területén követte el. Természetesen ismét el fogják szállítani Miskolcra.

A DEAC. ma d. u. 5 óráól szűnidei bizottsági gyűlést tart az Ezerem Körben.

... Előhítték, hogy emberfeletti erővel küzdünk, hogy a közös ügyet diadalra vigyük.

Az ország tönkretesét akarták újra possible tenni. Ezt megerősíti a következő levélrészlet:

Babrinovics szépen vallott. Hangsúlyozta, hogy Kun Béla egy évi diktatúrát csinált, a többieknek semmi köze sem volt hozzá.

Blauner Mór, az egyik védő — folytatta a főügyész-helyettes — beférte a rendőrségen, hogy Nagy Mihály dr. 130,000 koronát kapott Bécsből és kilenc ügyvéd 10-10,000 koronát kapott belőle, a többi magánál tartotta adminisztrációs költségekre. (Tíz védő van a pörben. Szerk.) Blauner azt vallotta, hogy nem ismerte a pénz forrását, csak annyit tudott, hogy Bécsből érkezett. Nagy Mihály dr. személyesen küldött levelet, amelyben legalább még kétszáz ezer koronát kér, mert — írta — pénz nélkül nem tudunk semmit sem csinálni. Aránylagos mozgási szabadságunkat is csak annak köszönhetjük, hogy megbízható gárda van körülöttünk.

A levél a kormányzó személyét is érinti oly színben, amelyet minden magyar ember éllel.

Natonek István fiókjában kéziratoakat is találtak, amelyek "fehér terror"-ról szólnak. Ezzel és ilyen emberekkel dolgozott együtt Nagy Mihály ügyvéd. Azt akartak elérni, hogy ezek visszatérjenek Magyarországra és a hatalmat újra átvegyék.

Elnök ezután a védőkhez fordult, hogy nyilatkozzanak: Hotás Ödön azt mondja, ha tudta volna, milyen eredetű pénzből van szó, nem fogadta volna el. Hajlandó beszoigáltatni, a védelemmel előlenni.

Székely Arius: Pénzt nem kaptam. Kiss Jenő: 5000 koronát kaptam. Azt mondták semleges államokban gyűjtőt pénzt.

Hébelt 10000 koronát kapott. Gonda Jenő erős hangon szól. 15.000 koronát kapott.

Tordai: 20000 koronát kapott. Elnök: szünetet rendel el. Negyed 1 órákor megajította a tárgyalást. Védők mind jelen vannak Nagy Mihály kivételével. Gál Jenő kijelenti: semmit sem kapott.

Ujdonságok.

Vasárnapi istentiszteletek. A református templomban: Nagytemplomban, d. e. 9 órákor predikál Nagy István s.-lelkész, d. u. 3 órákor két magyaráz Konrad Zoltán s.-lelkész, Kistemplomban d. e. 9 órákor predikál Márton Sándor s.-lelkész, d. e. 11 órákor predikál Nagy Jenő s.-lelkész, d. u. 3 órákor két magyaráz Márton Sándor s.-lelkész. Kossuth-utcai templomban d. e. 9 órákor predikál Almásy Márton s.-lelkész, d. u. 3 órákor két magyaráz Uray Sándor lelkész. Arpádtéri templomban d. e. 9 órákor predikál Kalmár Dániel s.-lelkész, d. u. 3 órákor két magyaráz Almásy Márton s.-lelkész. Ispóty-templomban d. e. 9 órákor predikál Uray Sándor lelkész, d. u. 3 órákor gyermek istentiszteletet tart Kalmár Dániel s.-lelkész. Homokkeri imaházban d. e. 9 órákor predikál Kovács János vallásnévelő lelkész. Városi szegényházban d. e. 9 órákor predikál dr. Révész Imre lelkész. Konfirmált Leányok Szövetségében délután 3 órákor a serdülőknek, 5 órákor a felnőtt tagoknak összejövetele, Egyházter 17. sz. alatt.

A róm. kath. templomban vasárnap az istentiszteletek sorrendje a következő: 6, 7, 8, fél 9 órákor a katonák részére, háromnegyed 11 és fél 12 órákor csendes misék. Fél 10 órákor nagymise, utána szent beszéd. Délután 3 órákor litánia, szent olvasó, 4 óra or szent beszéd és a Jézus Szíve Társulat ájtatossága.

Az ág. hitv. evang. templomban (Miklósetica 3.) délelőtti 10 órákor Merez Béla ref. lelkész végzi az istentiszteletet.

A Debreceni Jótékony Nőegylet folyó hó 12-én azaz vasárnap délelőtti 11 órákor évi rehdés közgyűlést tart a nőegylet árvaházának helyiségében Péterfia-utca 78. sz., melyre az egylet választmányát, tagjait az írásbeli meghívók mellőzésével ez uton tisztelettel meghívja az Elnökség.

Uj bankfiók Debrecenben. A Magyar Leszámláló és Pénzváltó Bank ma nyitotta meg újon berendezett debreceni fiókosztályát. Az új fiókosztály a bankszámlák minden ágával, takaré- és foglalkozni, Az intézet, mely egyébként egyike az ország legszolidabb, legrégebb és legjobb nevű nagybankjainak, a fiókosztály vezető igazgatójával dr. kisleó Holián Miklós urat nevezte ki. Mellette Szántó Béla és Vajda Lajos urak fognak a fiók üzleti és adminisztratív vezetésében helyettesei gyanánt részt venni. Az új bankfiókra jelentékeny szerep vár Debrecen város közgazdasági életében. A Magyar Leszámláló és Pénzváltó Bank fiókosztályának helyiségei Kossuth u. 8. sz. alatt vannak, a Kölcsonös Segélyező Egylet palotájában.

Baross vacsora. Ma szombaton este a Baross szövetség 8 órákor az Arany Bika nagyszálló félemlati kis termében társasvacsorát rendez, amelyre ez uton hívja meg tisztelettel levelező, rendes és pártoló tagjait b. családjaikkal az Elnökség.

Tűz a kollégiumban. Tegnap este 7 óra tájban tűz volt a kollégiumban. A keresztépület padlásán a kéményeket égették s e közben történt, hogy a kémények közötti gerenda meggyuladt. A tetőn hatalmas füst gomolygott, amelyet Molnár Béla tanítóképezdész vett észre. Az előhívott tűzoltóknak sikerült a veszedelmet lokalizálni. Reggel ugyanott újabb tűz keletkezett, amelyet eloltottak. A kár mintegy 8-10 ezer korona.

Gyászjelentés. Szomorodott szívvo tudatjuk, eszeretett jó férj, apa, sógor, közeli és távoli rokon nevében, hogy Monoky Lajos kereskedő, 61 éves róm. kath. vallású f. hó 2-án d. u. 5 órákor rövid szenvedés után az Urban meghaldogult. Temetése f. hó 4 én délután 3 órákor fog megtartatni a Hadházi-ut 4. számú házunktól, a róm. kath. egyház szertartása szerint, mely végizást segítségére rokonainkat és jóbarátainkat szomorodott szívvel meghívjuk. Özv. Moneky Lajosné szül. Vinis Erzsébet mint neje. Gyermekei: Lajos osaládéval, valamint Ernő és Nándor. Sógora: Debreceni Mihály nejevel. Vinis Etelka és gyermeke, özv. Matloch Janosné és gyermeke: Lenke.

Próba bál. Ma szombaton a Royal-ban. Belépő díj 10 kor. Kezdeté 7 órákor. Tisztelettel Schaff táncitanító.

Taukönyvek az összes iskolák részére rajztümbök, író és rajz szerek iskola táskák olcsó beszerzési forrása ANTALFI könyvkereskedése Szent Anna és Varga-utca.

Alföldy Károly tánciskolájában az őszi tanfolyam szept. hó 11-én kezdődik. Beiratások Péterfia-utca 2. sz.

Iskolai könyvek, az összes helybeli tanintézetek részére, papí és írószerek, valamint zenendüvek a legolcsóbban Csáthy magy. Krt. tudományegyetemi könyvkereskedésben kaphatók, Piac-utca 8. Telefon 296.

Ifj. Schaff János táncintézetében a Royalban az őszi tanfolyam f. hó 6 án, hétfőn kezdődik. Beiratásokat már megkezdtek. Külön órák bármely időpontban.

Adomány. Szabó György kedőnek a Csecsemővédelem javára befizetett 200 koronás adományért ezuton mond köszönetet Debrecen szab. kir. város Nappali Hivatala.

